

به نام خدا

راهنمای بالینی مراقبت و درمان بیماران دیابتی نوع ۲

نویسندگان:

دکتر محمد افشاری، دکتر زینب معین فر، دکتر فرزانه میرزا آقایی

زیر نظر:

دکتر فریدون محسنی، معاون بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی تهران

بازنگری: (به ترتیب حروف الفبا)

دکتر محبوبه سلوات ابراهیم نژاد شیروانی، دکتر فاطمه تاجیک، دکتر حمید تاجی، دکتر فروغ عبد مولایی، دکتر محمدان عمر العلانی،

دکتر آریانا کریمی، دکتر مه آسانزاده، دکتر زکریا خاتون یحیی، دکتر علی اکبر فرجام

و دکتر حمید برایسی متخصص بیماری های داخلی

با تشکر از جناب آقای دکتر علیرضا استقامتی فوق تخصص غدد و متابولیسم، دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تهران

که ما را در ویرایش این مجموعه یاری نمودند.

ویرایش نهایی اردیبهشت ۹۱

ناشر آذین گل مهر

سرشناسه	افتخاری، سحر، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	راهنمای بالینی مراقبت و درمان بیماران دیابتی نوع ۲ / مؤلفین سحر افتخاری، زینب معین‌فر، فرزانه میرزاآقایی؛ زیر نظر فرید ابوالحسنی؛ با همکاری محبوبه السادات ابراهیم‌نژاد شیروانی ... (و دیگران).
مشخصات نشر	تهران: آذینه گل مهر، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	۱۳۰ ص: جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۸۶۰۹-۳۲-۵ ریال ۱۵۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	فپا
یادداشت	واژه‌نامه.
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	دیابت نوع ۲
موضوع	دیابت - پرشکی و مراقبت
موضوع	دیابت - درمان
موضوع	دیابت - عوارض و عواقب
شناسه افزوده	معین‌فر، زینب، ۱۳۵۹ -
شناسه افزوده	میرزاآقایی، فرزانه، ۱۳۵۹ -
شناسه افزوده	ابوالحسنی، فرید، ۱۳۳۹ -، ناظر
شناسه افزوده	ابراهیم‌نژاد شیروانی، محبوبه‌السادات
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۷: ۷۱۸/۶۴۴ RC
رده‌بندی دیویی	۶۱۰/۴۶۲
شماره کتابشناسی ملی	۲۰۱۶۸۴۷



انتشارات آذینه گل مهر

نشانی: تهران، خ انقلاب، روبروی دانشگاه، پلاک ۱۲۰۲، تلفن: ۰۹۱۳۳۴۶۷۰۹۴

عنوان: راهنمای بالینی مراقبت و درمان بیماران دیابتی نوع ۲

مؤلفین: دکتر سحر افتخاری، دکتر زینب معین‌فر، دکتر فرزانه میرزاآقایی

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: نارون

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۶۰۹-۳۲-۵

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال

پیشگفتار

مطالعه بار ملی بیماری‌ها به وضوح بار بالای بیماری‌های غیرواکسیر را در کشور نشان داد. بیماری‌های روانی و بیماری‌های ایسکمیک قلب، از میان بیماری‌های غیرواکسیر، بیشترین بار را بر جمعیت ساکن در ایران تحمیل می‌کنند. به بیان دیگر، این دو گروه را می‌توان در زمره مسائل سلامت عمومی قلمداد کرد. با توجه به مفهوم بار بیماری، کاستن از بار بیماری‌هایی که بیشترین بار را بر یک جمعیت تحمیل می‌کنند، بیشترین افزایش را در کیفیت زندگی آن جمعیت سبب می‌شود. لذا استقرار مداخله‌های مؤثر برای کاستن از بار مسائل سلامت عمومی از وظایف اولیه نظام‌های سلامت است. به همین دلیل وزارت بهداشت اجرای برنامه کنترل عوامل خطر بیماری‌های ایسکمیک قلب را، در قالب راه‌اندازی کلینیک‌های غیرواکسیر، در سال ۱۳۸۸ به دانشگاه‌های علوم پزشکی ابلاغ کرد.

کلینیک‌های غیرواکسیر موظف به شناسایی و درمان افراد مبتلا به دیابت، پرفشاری خون شریانی، ویرس‌سیدمی و جمعیت تحت پوشش خود هستند. با توجه به شواهد موجود، درمان مؤثر این موارد و در نتیجه کاستن از خطر بیماری‌های ایسکمیک قلب امکان‌پذیر است، منوط بر آنکه روش‌های به کار گرفته شده برای شناسایی و درمان افراد مبتلا مبتنی بر شواهد بالینی معتبر و قابل استفاده در شرایط کشور باشد. با توجه به ضرورت دستیابی به پوشش بالای جمعیتی به منظور کاهش بار بیماری در سطح جامعه، راه‌اندازی تعداد قابل توجهی از این کلینیک‌ها اجتناب‌ناپذیر است. تضمین رعایت استانداردهای شناسایی و درمان گروه هدف در سطح گسترده از الزامات توفیق چنین مداخله‌هایی است. با توجه به به کارگیری شمار زیادی از خدمتگزاران در این برنامه، چنانچه نتوان شیوه‌یکسانی را

برای ارائه خدمت در میان آنان حاکم کرد، نمی توان به تحلیل مناسبی برای توفیق یا شکست برنامه و در نتیجه اقدامات مؤثر برای ارتقای آن دست یافت.

به منظور تطبیق دادن بهترین شواهد موجود برای شناسایی و درمان بیماران با شرایط نظام ارائه خدمات سلامت کشور و همچنین استاندارد کردن خدمات، راهنمای ارائه خدمت تهیه شد. این راهنما، به گونه ای که در متن آمده، با رویکردی نظام مند وین شده است، و لذا هم روش دستیابی به آنها و هم محتوای آنها قابل نقد است. با توجه به محتوای برنامه، این راهنما برای شناسایی و درمان موارد دیابت، پر فشاری، خون شکر بالا و پیرسیدمی تهیه شده است که این مجموعه به راهنمای مراقبت، درمان و عوارض ناشی از بیماری دیابت نوع دو اختصاص یافته است.

به منظور تهیه این راهنما، ابتدا گروه نسبتاً بزرگی از همکاران داخل در سه شبکه تحت پوشش راب بهکاری دعوت کردیم. مشغله کاری این همکاران و ابهامی که طبیعتاً با فعالیت های جدید همراه است، کند می کار را، در آغاز، سبب شد، به همین دلیل تصمیم گرفته شد که کار با جمع محدودتری که به صورت تمام وقت به این مهم مشغول باشد، ادامه یابد. اینجانب بر خود لازم می دانم که از زحمات تمامی این همکاران، به واسطه انجام کاری بی بدیل در نظام ارائه خدمات سلامت کشور و توانی کنم و توفیق روز افزون آنان را از درگاه احدیت مسئلت نمایم.

دکتر فرید ابوالحسنی

معاون بهداشتی دانشگاه

صفحه	موضوع
۱	مقدمه
۳	راهنمای کنترل قند خون
۱۹	چارت‌های کنترل قند خون
۳۳	راهنمای کنترل اختلالات چربی خون
۴۳	چارت‌های کنترل اختلالات چربی خون
۵۳	راهنمای کنترل فشار خون
۶۱	چارت‌های کنترل فشار خون
۶۹	راهنمای برخورد با پای دیابتی
۷۷	چارت‌های برخورد با پای دیابتی
۸۱	راهنمای برخورد با دیستال نوروپاتی دیابتی
۸۷	چارت‌های برخورد با دیستال نوروپاتی دیابتی
۹۱	راهنمای برخورد با سایر نوروپاتی‌های دیابتی
۹۵	راهنمای برخورد با رتینوپاتی دیابتی
۱۰۱	چارت‌های برخورد با رتینوپاتی دیابتی
۱۰۵	راهنمای برخورد با عوارض ماکرو واسکولار دیابت
۱۰۹	چارت‌های برخورد با عوارض ماکرو واسکولار دیابت
۱۱۱	راهنمای برخورد با نفروپاتی دیابتی
۱۱۷	چارت‌های برخورد با نفروپاتی دیابتی
۱۲۱	مراحل تهیه و تدوین راهنمای بالینی
۱۲۴	منابع